

Перспективи судової товарознавчої експертизи та актуальні виклики в умовах модернізації технологічного прогресу

Оксана Шульженко

старша судова експертка, Сумський НДЕКЦ МВС України, м. Суми, Україна,
ORCID: <http://orcid.org/0009-0005-5683-6469>, e-mail: cholakoksana@gmail.com

Ганна Москаленко

заступниця завідувача відділу, Сумський НДЕКЦ МВС України, м. Суми, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7526-8755>, e-mail: annadipopera@gmail.com

Досліджено сучасні виклики та перспективи розвитку судової товарознавчої експертизи в умовах технологічного прогресу. Приділено увагу необхідності оновлення методичної бази та підвищенню кваліфікації експертів.

Ключові слова: *судова експертиза; товарознавство; технології; модернізація; інновації.*

Prospects of Forensic Commodity Examination and Current Challenges in Technological Progress Modernization Conditions

Oksana Shulzhenko, Hanna Moskalenko

Current challenges and prospects for developing forensic commodity examination in conditions of technological progress are presented. Emphasis is made on the need to update the methodological basis and develop forensic experts' qualifications.

Keywords: *forensic examination; commodity science; technologies; modernization; innovations.*

У зв'язку зі швидким розвитком технологій сучасні товари стають все складнішими та інноваційнішими. Наприклад, в електронній індустрії нові моделі смартфонів, комп'ютерів та інших пристроїв постійно вдосконалюються із застосуванням новітніх технологій: штучного інтелекту, машинного навчання та розширеної реальності. Це створює необхідність для судових експертів ознайомлюватися з новими технічними рішеннями та методами випробування продуктів. Навіть більше, зростання кількості технологічних компонентів у товарах підвищує ймовірність виникнення дефектів, які можуть бути результатом несправностей у цих компонентах або помилок у їх проектуванні та виробництві.

На споживчому ринку існує широкий асортимент товарів, що відображає різноманітність сфер економіки та індустрії [1]. Наприклад, в галузі медицини є велика

кількість медичних пристроїв та обладнання для діагностики й лікування, кожен з яких має свої унікальні характеристики. Така різноманітність вимагає від судових експертів широкого спектру знань та навичок, а також здатності адаптуватися до різних видів продуктів і ситуацій. Крім того, зростання глобалізації та міжнародної торгівлі призводить до того, що судові експерти можуть стикатися з продуктами з різних країн, які можуть відрізнятися за технічними стандартами та вимогами безпеки. Тому важливо розуміти міжнародні регуляторні межі та відповідність вимогам міжнародного співробітництва та стандартизації.

Нині на ринку широко представлені нові технологічні гаджети, які швидко змінюються та постійно вдосконалюються. Смартфони, планшети, портативна електроніка та інші пристрої стають все більш складними та функціональними, що ставить перед су-

довими експертами завдання постійного оновлення своїх знань та навичок. Це необхідно для того, щоб ефективно проводити експертизу сучасних високотехнологічних товарів.

Кухонні пристрої також не стоять осторонь. Кавоварки, мультиварки, холодильники з інтегрованою технологією та інші різновиди кухонного начиння стають усе більш «розумними» та автоматизованими. Судові експерти мають бути готовими до оцінювання цих пристроїв з позиції їх функціональності, безпеки та відповідності стандартам.

Крім того, побутові товари: побутова техніка, меблі, текстильні вироби та інші — також піддаються постійним змінам та інноваціям. Судові експерти повинні мати розуміння щодо якості матеріалів, із яких виготовлені ці товари, а також знати характеристики та властивості кожного конкретного продукту. Це дасть змогу точно оцінити відповідність товарів нормативним вимогам та стандартам.

На ринку також є різноманітні види обладнання, зокрема генератори електроенергії, які використовуються у різних галузях промисловості, будівництва, сільського господарства та побуту. Ці пристрої можуть мати різну конструкцію та технічні характеристики, що вимагає від судових експертів глибокого розуміння їхнього принципу роботи, особливостей взаємодії з іншими системами та можливих дефектів, які можуть виникнути під час експлуатації.

Різнманіття товарів на сучасному ринку динамічно змінюється, відображаючи розвиток різних галузей технологій, економіки та промисловості [2]. Це означає, що судові експерти повинні мати широкі та глибокі знання в різних галузях, щоб ефективно проводити експертизу і вирішувати різноманітні питання. Наприклад, розуміння технологічних процесів та інженерних рішень може бути необхідним для визначення причин технічних несправностей у складних пристроях або обладнанні. Знання економічних та фінансових аспектів може стати важливим під час визначення ринкової вартості продуктів.

Крім того, розуміння особливостей різних галузей промисловості дасть змогу судовим експертам адекватно оцінювати якість, безпеку та відповідність продукції стандартам. Наприклад, у випадку дослідження нафтопродуктів знання хімічних процесів може бути необхідним для складання достовірного висновку.

Отже, розширення знань у різних сферах технологій, економіки та індустрій є важливим для сучасних судових експертів, оскільки це дає їм змогу ефективно виконувати свої обов'язки та розв'язувати складні задачі. Судовим експертам потрібно мати глибокі знання про роботу багатьох пристроїв, їхню конструкцію та можливі проблеми, що можуть виникнути під час експлуатації.

Через швидку зміну технологій та постійне оновлення асортименту товарів на ринку виникають проблеми вдосконалення та оновлення методичної бази для проведення судової товарознавчої експертизи. Методи експертизи та знання судових експертів потребують актуалізації. Один із ключових викликів — це необхідність швидкого адаптування до нових умов ринку та змін у технологіях.

Одним із способів розв'язання цієї проблеми є постійне оновлення методичної бази шляхом проведення досліджень та розроблення нових методик, а також співпрацю з науковими установами та промисловими партнерами. Застосування передових технологій у проведенні експертиз також може сприяти покращенню методології судової товарознавчої експертизи. Інтеграція таких інновацій, як штучний інтелект і автоматизовані системи обробки даних, може значно підвищити точність і швидкість проведення експертиз.

Важливими напрямками для вдосконалення судової товарознавчої експертизи є:

- стандартизація процесів. Застосування уніфікованих процедур для проведення експертиз дасть змогу забезпечити об'єктивність, точність та повторюваність результатів;
- підвищення кваліфікації судових експертів. Забезпечення можливостей

для постійного професійного розвитку та підвищення кваліфікації судових експертів є ключовим аспектом удосконалення методичної бази. Це може містити проведення навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів, а також співпрацю з науковими та професійними організаціями. Застосування сучасних освітніх платформ та дистанційних навчальних програм дасть змогу експертам ефективно підвищувати кваліфікацію незалежно від місця їх перебування. Це забезпечить доступ до актуальної інформації та кращих практик з усього світу;

- міжнародне співробітництво. Співпраця з міжнародними організаціями та обмін досвідом дадуть змогу використовувати найкращі світові

практики, що підвищить ефективність проведення експертиз.

Отже, розвиток судової товарознавчої експертизи вимагає комплексного підходу. Постійне оновлення методичної бази та професійний розвиток експертів допоможуть забезпечити високий рівень якості судових експертиз в умовах динамічних змін на ринку.

Перелік джерел посилання

1. Дослідження ринків. URL: <https://proconsulting.ua/ua/issledovanie-rynkat> (дата звернення: 11.09.2024.)
2. Моніторинг основних подій в економіці України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=d5c3b1e3-0438-462b-994f-d53fdafdece1&tag=MonitoringOsnovnikhPodiiVEkonomitsiUkraini> (дата звернення: 11.09.2024).